

» FRA PRESIDENTEN

Det er 26 grader og sol og jeg er i ferd med å anbefale en film og en bok.

Sommertid

Timing er muligens dårlig, men plutselig en dag, etter fotball VM (jeg har tippet Tyskland) kommer det regn, og da er min filmanbefaling *Dallas Buyers Club*. Vinterens doble Oscar-vinner.

Matthew McConaughey og Jared Leto spiller uovertruffent i hoved- og birolle, og begge fortjente sine Oscars. Filmen er biografisk og handler om begynnelsen av AIDS-epidemien. Elektriker og hustler Ron Woodroof blir syk. Han får beskjed om at han har tre måneder igjen å leve, men han fortsetter en stund til. Hele tiden hjelper han syke medmennesker til medisiner som ennå ikke er tilgjengelige på lovlig vis i USA.

Filmen gjorde så sterkt inntrykk på meg at jeg nå er i gang med boken *And the band played on* av Randy Shilts, om «politics, people and the AIDS epidemic». Boken skildrer de fem første årene av AIDS-epidemien i USA. Den beskriver hvordan systemer, fagfolk og politikere undervurderte, feilvurderte og feiltolket signaler og tilbakemeldinger slik at epidemien fikk større utbredelse enn den kunne fått med annen håndtering.

AIDS-epidemien startet på slutten av 1970-årene. Tall fra 2011 viste at 75 000 personer fortsatt blir smittet med HIV hver eneste dag, og at 95 prosent av HIV/AIDS-pasienter lever i utviklingsland.

Sommerfilm og sommerbok? Jeg mener ja. Dette er en viktig del av den medisinske verdenshistorien. En katastrofe for menneskeheten. Men historien inneholder også eksempler på heroisk innsats, dyp faglig innsikt og villighet til å strekke seg svært langt for å bidra til å nå et høyere mål. Det er beskrivelser av mennesker som ganske enkelt ikke ville la seg styre av at «systemet» satte begrensninger og opptrådte rigid ved å følge regler til punkt og prikke, selv om varsellamper lyste i alle retninger, og situasjonen var ny og derfor også krevde nye regler.

Det finnes mennesker som ser klart, og som gjør det som er absolutt nødvendig. Det er de som går gjennom murer, og som derfor skaper forandring. Det er inspirerende å lese om slike mennesker fordi det er snakk om ekte helter, og det finnes alltid sånne. Samtidig er det nyttig å lese historier som forklarer hendelser i ettertid, når svarene har åpenbart seg. Det er tunge påminnelser om å forsøke å beholde et åpent, ledig og frITTenkende sinn, og lytte til kolleger som har nye tanker eller nye funn.

Og ikke minst er det viktig å minne seg selv på at vi mangler mange svar på medisinske problemstillinger og at det fremdeles ofte tar ca. 15 år fra en ny sannhet etableres og til den aksepteres bredt. Spørsmålet er om vi bør fortsette på den måten. Jeg tror mulighetene ligger åpne for hurtigere prosesser. Derfor er sommeren bra for en bok eller en film om medisinsk historie. Skrevet og spilt så godt at du vil huske det for alltid – og en vakker dag, når du minst venter det, kan det også plutselig komme til nytte.

Hege Gjessing

Hege Gjessing
hege.gjessing@legeforeningen.no
president